

تجلی دوباره روح جمعی ایرانی

چهار رخدادی که از حقیقت یک جامعه پرده برمی دارد

مطالعات فرهنگی

دکتر نعمت‌الله فاضلی

انسان‌شناس و عضو انجمن مطالعات صلح ایران

برخی رخدادها، حقیقت‌هایی را آشکار می‌کنند که پیش‌تر برای ما ناپیدا بوده‌اند. گاه این برملا شدن در اثر اختلافی بزرگ است؛ درست مثل زمانی که الکتریسیته کشف شد و بخشی از واقعیت برای انسان روشن گردید. حقیقت چیزهایی است که پیش از این وجود داشته‌اند، اما در تاریکی قرار داشتند. رخدادها، این تاریکی را کنار می‌زنند.

چهار نوع رخداد در تاریخ، نقش محوری در پرده‌برداری از حقیقت‌ها دارند: اول، انقلاب‌ها هستند؛ مانند انقلاب فرانسه، مشروطه یا انقلاب ۵۷ در ایران. دوم، سبک‌های هنری تازه؛ مثل سبک نیمايي در شعر فارسی که نشان داد قالب‌های پیشین قادر به بیان برخی مفاهیم نبودند. سوم، جنگ‌ها؛ که به‌روشنی چهره پنهان جامعه و جهان را نمایان می‌کنند و چهارم، تجاوزها و حملاتی که گاه تصویری تازه از ملت‌ها و ارزش‌هایش را به نمایش می‌گذارند.

فرهنگ همیاری ملی

تجاوز ۱۲روزه اسرائیل و آمریکا به ملت ایران، رخدادی از همین جنس بود. این واقعه، تنها یک بحران نظامی نبود، بلکه بستری برای برملا شدن حقیقت‌های عمیق‌تر درباره جامعه ایران و فرهنگ آن بود.

در جریان این تجاوز، ایران با استدلال، با منطق و با شفافیت در حال مذاکره بود. هنوز دو هفته تا تصمیم‌گیری نهایی آمریکا باقی مانده بود، اما خاک و جان مردم ما مورد تجاوز قرار گرفت. این رفتار نشان داد که طرف مقابل، حتی به روند گفت‌وگو هم پایبند نیست. در مقابل، جامعه ایران به این تجاوز نه با خشونت، بلکه با اخلاق، مراقبت و همیاری پاسخ داد.

بازگشت به تنظیمات تاریخی- فرهنگی

در بحران جنگ، مردم بدون توجه به قومیت یا مذهب، کنار هم ایستاده‌اند. در اهواز، کردستان و سرحدت و دیگر مناطق، مردم خانه‌هایشان را برای هموطنانشان آماده کردند. همان‌طور که روزی مردم تهران از مهاجران جنگی گریزستان حمایت کردند.

پیش از این تصور می‌شد جامعه ما فردمحور شده و انسجام لازم را از دست داده است. اما با این حملات متجاوزان دیدیم که مردم ایران به تنظیمات فرهنگی-تاریخی خود بازگشتند؛ همدیگر

ihht

را در آغوش گرفتند، خانه‌هایشان را به روی هم گشودند و از جان یکدیگر مراقبت کردند. این چیزی است که از دل فرهنگ و تاریخ ما می‌آید؛ از روح جمعی ایرانی‌ها.

پرنک شدن مرز میان زندگی و مرگ

در این جریان، با وجود برخی نارضایتی‌های اجتماعی، دعوت رسانه‌های معاند به شورش و خشونت، پاسخ نگرفت. چون در ژرفای جان مردم ایران، یک اصل اساسی زنده است؛ «زندگی». در هیچ نقطه‌ای از تاریخ نمی‌شناسیم متجاوز را که زندان یک ملت را هدف قرار دهد. ولی مردم ایران حتی وقتی زندان‌ها و زیرساخت‌ها را مورد هدف قرار دادند در مقابل آن ایستادند و زندگی را ترک نکردند، چون زندگی در جامعه‌ما و در مردم ما جاری است. در این جنگ مردم ما، در برابر مرگ، نیستی و نابودی ایستادند.

قدرت نفوذناپذیر انسجام ملی

در وجود ایرانیان، روح خدایی زنده است؛ روحی که شادی، طراوت، خلاقیت و شاعرانه‌زیستن را می‌طلبد. ایرانی نمی‌تواند تجاوز به زندگی‌اش را بپذیرد، حتی اگر منتقد سیاست‌گذاران خود باشد. کسانی منتظر بودند این تجاوزها، کشور را تضعیف کند اما حقیقت این است که آنچه از دل این رخداد بیرون آمد، چیز دیگری بود؛ انسجام ملی، بازگشت به ارزش‌های فرهنگی و پرنک شدن مرز میان زندگی و مرگ.

در این شرایط، ما باید بیش از هر زمان، به ارزش همبستگی و نیروی فرهنگی خود تکیه کنیم. در دنیایی که قانون جنگل بران حاکم است، تنها چیزی که ما را نگه می‌دارد، قدرت مراقبت از یکدیگر و انسجام ملی است.

تداوم همبستگی، آزمون بزرگ ماست

«صلح اجتماعی» پدیده‌ای فراتر از نبود جنگ است

مطالعات صلح

دکتر عبدالامیر نبوی

استاد علوم سیاسی دانشگاه تهران

اگر مراقبت نکنیم، این احساسات آتشین و همبستگی ملی ارزشمندی که در روزهای اخیر شکل گرفته، ممکن است به مرور زمان جای خود را به یأس و دل‌زدگی بدهد. این همبستگی، پدیده‌ای مهم و مبارک است، اما نباید تصور کرد که به خودی خود پایدار خواهد ماند. باید از آن مراقبت کنیم و این آزمون بزرگ امروز ماست.

در هفته‌ها و ماه‌های آینده، این همدلی اجتماعی که امروز شاهدش هستیم، ناگزیر با مسائل معیشتی، دغدغه‌های روزمره و فشارهای سیاسی گره خواهد خورد و اگر به درستی مدیریت نشود، ممکن است کم‌رنگ یا حتی منحرف شود. باید مراقب باشیم که این سرمایه اجتماعی، به ابزاری در دست ناسیونالیسم افراطی یا سرکوب اقلیت‌های قومی و دینی تبدیل نشود. قرار نیست به بهانه دغدغه‌های سیاسی، تفاوت‌ها را تهدید ببینیم یا تنوع فرهنگی را قربانی کنیم.

صلح اجتماعی، مفهومی فراتر از جنگ است

صلح اجتماعی مفهومی فراتر از نبود جنگ است؛ صلح اجتماعی یعنی مقابله با تمامی اشکال خشونت. ما امروز در معرض نوعی تقلیل‌گرایی هستیم که صلح را تنها به معنای نبود جنگ می‌فهمد. در حالی که صلح واقعی، یعنی مبارزه با خشونت در همه مظاهر آن؛ از خشونت خانوادگی و کلامی گرفته تا تبعیض، تحقیر و سرکوب.

«تنهایی استراتژیک ایران»؛ یک گزاره اشتباه

این روزها سخن از «تنهایی استراتژیک ایران» زیاد شنیده می‌شود؛ گزاره‌ای که به‌تدریج به یک کلیشه رایج بدل شده است. اما این تنهایی، انتخاب بخشی از ساختار حاکم بوده، نه یک الزام تاریخی. ایران هر زمان که بخواهد، می‌تواند متناسب با فرهنگ و منافع خود، روابط اقتصادی و سیاسی سازنده‌ای با جهان برقرار کند. ادعای تنهایی، نباید توجیه‌گر حرکت به‌سمت رویکردهای افراطی باشد.

در این شرایط، نقش نهادهای علمی و مدنی بسیار حیاتی است. برخی انجمن‌ها سال‌هاست که دو مسیر مهم را دنبال می‌کنند؛ اول، تولید ادبیات صلح و عبور از نگاهی رمانتیک و شعاری به آن دوم، نقد تاریخی رفتارهای خشونت‌بار، حتی در گذشته خود ما. باید ببینیم که تاریخ ایران نیز خالی از خشونت نبوده و این بازنگری می‌تواند به امروز و آینده ما معنایی تازه بدهد.

ihht

سربازان خط مقدم صلح اجتماعی

ما نیازمند شبکه‌ای از صلح‌طلبان فعال هستیم و همچون سربازان جنگ نیازمند «سربازان صلح» هستیم؛ سربازانی که از خانه و محله خود آغاز کنند و در مدرسه، شهر و روستا اثرگذار شوند. اما این سربازان باید به مبانی نظری و دیدگاه‌های عمیق نیز مجهز باشند. صلح، تنها در شعار باقی نمی‌ماند، بلکه می‌تواند منش و روش یک زندگی باشد. سرباز صلح، همان‌قدر که در برابر دشمن خارجی می‌ایستد، با جهل، تبعیض و خشونت داخلی نیز مبارزه می‌کند. ممکن است در یک جامعه، جنگی در جریان نباشد، اما صلح اجتماعی هم برقرار نباشد؛ چراکه خشونت در اشکال مختلف در آن جامعه جاری باشد.

«همبستگی ملی» زیر تیغ رقابت‌های سیاسی

این «همبستگی ملی» نه تنها باید ادامه یابد، بلکه باید تقویت نیز بشود. نباید بگذاریم این سرمایه اجتماعی، قربانی رقابت‌های سیاسی شود، بلکه باید آن را در برابر همه اشکال خشونت تعریف کرده و برایش برنامه‌ریزی کنیم و در راه تحقق آن تلاش کنیم. تنها در این صورت است که نه تنها خطر جنگ، بلکه خطر جهل و خشونت نیز از جامعه‌مان دور خواهد شد.

● **مکتوب‌های حاضر متن ویرایش و تلخیص شده «ایران» از سخنرانی‌های دکتر عبدالامیر نبوی و دکتر نعمت‌الله فاضلی است که در نشست «صلح ایرانی در برابر تجاوز خارجی» در محل خانه اندیشمندان علوم انسانی ارائه شده است.**

در گفت‌وگو با یک کارشناس اقتصادی مطرح شد

توسعه فرهنگ مالیاتی

با اجرای طرح نشان دار کردن مالیات

مالیات بر عملکرد سال جاری، گاهی مهم خواهد شد؛ با حذف دخالت سلیقه افراد و کاهش چشم‌گیر خطاهای انسانی و فساد در فرآیند اخذ مالیات، موجب تحقق عدالت مالیاتی نیز خواهد شد. این کارشناس اقتصادی تصریح کرد: همان‌طور که گفتم دنیا به سمت سیستمی‌شدن در حرکت است و ما هم در حال حرکت به این سمت هستیم. این روندهای سیستمی می‌تواند به بهبود عملکردها کمک کند و دقت در محاسبات را بالا ببرد.

شیروانی افزود: به طور مثال، نشان‌دار کردن مالیات اقدام مناسبی بود که سازمان امور مالیاتی در راستای مشارکت دادن مودیان در مشخص کردن محل هزینه‌کرد مالیات‌ها به اجرا گذاشت. تمامی روندهای اصلاحی باید با یکدیگر پیش بروند.

استفاده از سیستم‌ها و سامانه‌ای شدن امور نمی‌توانیم کارها را پیش ببریم. سیستمی‌و هوشمندسازی مالیات‌ستانی در کشور برپایان مزیت دارد. در شرایطی که قصد داریم به اصلاح نظام مالیاتی کشور بپردازیم، باید در این راستا گام برداریم.

جاوید شیروانی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با ایران در خصوص حسابرسی سیستمی فرآیندهای مالیاتی در کشور اظهار کرد: طی سال جاری و در اولین سال فعالیت دولت چهاردهم شاهد اجرای مواد ۱۴۹ و ۱۴۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم مورد تأکید رئیس‌جمهور هستیم و خروجی این داده‌محوری در نظام مالیاتی، رشد چشم‌گیر حسابرسی هوشمند و سیستمی در بخش مالیات بر عملکرد سال ۱۴۰۲ است، گفت: سیستمی‌شدن امور در تمام دنیا درحال انجام است.

دنیا به سمت استفاده از ظرفیت‌های فضای اینترنت در حال حرکت است و نمی‌توانیم جلوی این روند را بگیریم. ما هم به این سمت رفته‌ایم و شاهد اقدامات سازمان امور مالیاتی در این زمینه هستیم.

این کارشناس اقتصادی گفت: سیستمی و هوشمندسازی نظام مالیاتی برایمان مزیت دارد. لازم است در کنار این روندهای سیستمی به نظارت‌ها و کنترل‌ها ادامه دهیم. سیستم‌ها می‌توانند به افزایش سرعت و سهولت در انجام کارها منجر شوند.

در ورود اطلاعات به این سیستم و سامانه‌ها باید دقت لازم را داشته باشیم. وی افزود: خاطرنشان کرد: سیستمی و هوشمندسازی نظام مالیاتی کشور به افزایش دقت در انجام کارها منجر می‌شود. در اجرای این سازوکارها باید دقت و کنترل لازم را داشته باشیم. به طور مثال، شاهد هستیم که برخی از اصناف به صورت نقد به دریافت مبالغ می‌پردازند، باید حتی الامکان جلوی این موارد را بگیریم و دریافت مالیات حقه و عادلانه از همگان در دستور کار باشد.

شیروانی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به تحقق حرکت به سمت هوشمندسازی نظام مالیاتی گفت: افزایش حسابرسی سیستمی، کاهش ممیزمحوری و حرکت در جهت هوشمندسازی نظام مالیاتی، علاوه بر

یک کارشناس اقتصادی تأکید کرد

جایگزینی داده محوری

بر ممیزمحوری در نظام مالیات

محمدی در ادامه خاطرنشان کرد: افزایش عدالت در دریافت مالیات از مودیان از مهم‌ترین پیامدهای مثبت سیستمی و هوشمند شدن نظام مالیاتی کشور است. در این روند، کسانی که مرتب مالیات پرداخت می‌کرده‌اند و قانون‌مدار هستند، مورد حمایت قرار می‌گیرند. زیرا تمرکز بر مالیات‌ستانی از دانه‌درشت‌ها و فراریان مالیاتی است و از اعمال فشار مضاعف بر مودیان قانون‌مدار جلوگیری می‌شود. در سال جاری بیش از ۹۵ درصد مودیان بخش مالیات بر عملکرد، اظهارنامه مالیاتی خود را به شکل سیستمی‌ابزار و پرداخت کردند. این موضوع نشان‌دهنده استقبال مودیان از روندهای هوشمند است.

این کارشناس اقتصادی با بیان این نکته که شاهد رویکرد جدیدی در داده‌محوری هستیم؛ اظهار کرد: سیستمی‌شدن نظام مالیاتی کشور موضوعی بسیار مهم به شمار می‌رود و زمینه‌ساز یک نظام مالیاتی مترقی است.

این روند، در نهایت منجر به تعامل بیشتر مردم با نظام مالیاتی کشور می‌شود. یکی از مهم‌ترین رویکردها در زمینه تحقق

دولت چهاردهم در اولین سال فعالیت به اخذ مالیات هوشمند داده‌محوری به جای ممیزمحوری با تکیه بر افزایش چشم‌گیری در حسابرسی سیستمی اقدام کرده که این حرکت به سمت اخذ هوشمند و سیستمی مالیات، یکی از مهم‌ترین مسائل در زمینه تحقق مالیات‌ستانی عادلانه است. امیر محمدی کارشناس اقتصادی با اشاره به اهمیت مالیات در زمینه حل مشکل مربوط به کسری بودجه دولت در زمان تشدید تحریم‌ها با تکیه بر داده‌محوری گفت: مالیات به عنوان یک منبع درآمد پایدار و مطمئن برای تمامی کشورها مطرح است.

ما طی سالیان گذشته توجهی به این موضوع نداشته‌ایم و فرهنگ مالیات‌دهی در کشورمان تقویت نشده است. طی سال‌های اخیر اقدامات خوبی در زمینه دریافت مالیات حقه و عادلانه از همگان به اجرا گذاشته شده است.

طی سال‌های اخیر اقدامات خوبی در این زمینه در کشور انجام شده است. اصلاح نظام مالیاتی با جدیت در دستور کار است و شواهد نشان از گام‌های مثبتی در این زمینه دارند.

وی در ادامه افزود: سیستمی و هوشمند شدن نظام مالیاتی کشور مزیت‌های بیشتری دارد که از آن جمله می‌توان به افزایش کیفیت رسیدگی به اظهارنامه مودیان توسط مأموران مالیاتی و افزایش درآمدزایی از محل اخذ مالیات از دانه‌درشت‌ها اشاره کرد.

این کارشناس اقتصادی در رابطه با حرکت به سمت هوشمندسازی گفت: دولت چهاردهم در اولین سال فعالیتش به اخذ مالیات هوشمند داده‌محوری به جای ممیزمحوری با تکیه بر افزایش چشم‌گیری در حسابرسی سیستمی اقدام کرده است که این حرکت به سمت اخذ هوشمند و سیستمی مالیات، یکی از مهم‌ترین مسائل در زمینه تحقق مالیات‌ستانی عادلانه و کاهش دخالت انسانی در اخذ مالیات است.